

10. marts 1943

Et brændende RAF Lancaster bombefly, MK 1 ED 305, styrtede i Lillebælt. Hele besætningen omkom.

Af Anders Engelbrecht

Flyet med syv besætningsmedlemmer, engelske og canadiske, var på vej tilbage til Waddington Airbase, i England, efter lægning af miner i havet ved Sassnitz i det daværende Tyskland. Over Fyn blev flyet observeret af en tysk radarstation, hvorefter en tysk natjager gik på vingerne og beskød Lancasteren. Ved mødet blev bombemaskinen skudt i brand, fløj ind over Strib, langs kysten ved Middelfart hvorefter flyet fik nådestødet af et tysk vagtskib, "Adler", beliggende på den jyske side af Lillebælt i nærheden af Lyngsodde. Her styrtede bombemaskinen i bæltet, og i flere timer efter styrtet brændte brændstof fra vraget på bunden af Lillebælt. Trods efterfølgende eftersøgning foretaget af både fra toldvæsenet, politiet og tyske myndigheder lykkedes det ikke at finde spor af besætningen på syv mand, der alle omkom. Siden drev enkelte mindre vragele og udrustning i land, men flyverne blev i deres våde grav.

Rejsning af en mindesten 2013

Efter opfordring af en fredericianer, rejste Selskabet De Danske Forsvarsbrødre for Fredericia og Omegn i 70'året for flystyrtet en mindesten ved strandkanten nær nedstyrtningsstedet. Stenen består af granit, med Royal Air Forces flyvervinger øverst og derunder navnene på de syv omkomne flyvere. Stenen blev afsløret på datoen den 10. marts 2013, under stor deltagelse fra bl.a. Waddington Airbase, hvor fly og besætning var hjemmehørende, samt repræsentanter fra den engelske ambassade. Desuden deltog borgmesteren, repræsentanter fra Telegrafregimentet, Flyvevåbenet, Marinehjemmeværnet, soldaterforeninger m.fl. Siden rejsningen af stenen, er der hvert år afholdt en højtidelighed med stor deltagelse.

Markering af 75årsdagen for styrtet samt femårsdagen for mindestenens rejsning den 10. marts 2018.

Rigtig mange civile borgere, pårørende til de omkomne, samt repræsentanter for Forsvaret, soldaterforeninger og Fredericia by var mødt frem på Lyngsodde for at markere de to datoer. Højtideligheden indledtes med en velkomst ved formanden for Forsvarsbrødrene, oberstløjtnant Erik Schwensen. I talen gjorde han opmærksom på, at Flyverhjemmeværnet med et nyt "Britten-Norman Defender" ville passere Lillebælt på samme rute som den 10. marts 1943. Desuden adviserede han, at Marinehjemmeværnets skib Wessel 134, "Speditøren" på Lillebælt ville foretage "beskydning", som det tyske vagtskib "Adler" af flyet hvilket fandt sted. I talen gav formanden et resumé af begivenhederne der lykkedes med placering af miner ved Sassnitz, men endte så fatalt i Lillebælt. Erik Schwensen mindedes de syv omkomne besætningsmedlemmer, idet han samtidig trak han tråde frem til nutiden, hvor både britiske og canadiske styrker samarbejder i NATO regi. Forsvarsbrødrenes formand afsluttede sin tale med at udtale følgende mindeord: "WE WILL ALWAYS REMEMBER YOU."

Næste taler var Gordon Fotheringham, Den Britiske Ambassade. Officeren fungerer som forbindelsesofficer mellem den britiske og danske hær. I talen, der blev holdt på dansk, omtalte han begivenhederne der var årsag til styrtet, ligesom han mindedes de omkomne besætningsmedlemmer, hvis navne står mejslet i sten.

Sidste tale, for pårørende til omkomne, var af repræsentant for Commonwealth War Grave Commission i Danmark, Team Denmark, Bob Copley, MBE på vegne af Nick Brooks (UK) oplæste han et brev der var fremsendt af Brooks der ikke kunne være til stede, men sendte en taknemmelig hilsen til højtideligheden.

Kranselægning

Efter talerne var der kranselægning i denne rækkefølge: De Danske Forsvarsbrøde for Fredericia og omegn v. formanden Erik Schwensen, den britiske forbindelsesofficer Gordon Fotherinham, rådgiver ved den canadiske ambassade, Simeon McKay, Chefen for Telegrafregimentet oberst Søren Andersen, borgmester Jacob Bjerregaard, Bob Copley, på vegne af Commonwealth War Grave Commision, kaptajnløjtnant Jan Jensen for Marinehjemmeværnet, major Thomas Petersen for Hærhjemmeværnsdistrikt Sydøstjylland, samt Ken Petersen fra Militærhistorisk Forening i Fredericia. Man gik derefter over til lægning af blomster, hvor bl.a. Peter Honorè samt Peter Andrew og søsteren Jane Andrew lagde en buket til minde om slægtningen Charles Victor Brown der var skytte ombord på Lancasteren. Efterfølgende afsluttedes højtideligheden med afspilning af LAST POST ved et medlem af Slesvigske Musikkorps, Telegrafregimentet.

Efterfølgende var der reception for særligt indbudte i lokalerne i en nærliggende dykkerklub, men øvrige deltagere blev beværtet ved KFUMs Soldaterhjems kantinevogn.

Mindesejlads med MHJV skibet Speditøren

Efter receptionen i klubhuset, blev pårørende til de omkomne samt andre gæster sejlet ud til nedstyrtningsstedet for Landcasteren den 10. marts 1943. Bob Copley, der tidligere havde overbragt en hilsen fra UK på talerstolen, læste følgende mindeord:

“They Shall grow not old, as we that are left grow old:

Age shall not weary them, nor the years condemn.

At the going down of the sun and in the morning

We will remember them.”

Derefter blev der kastet i alt fire roser I vandet af Peter Andrew, Maureen Andrew, Jane Andrew og Bob Copley og ceremonien var derefter forbi.

Den følgende dag, søndag den 11. marts, afholdtes en offentlig mindegudstjeneste med engelsk deltagelse som afslutning på 75års arrangementet på Lyngsodde.

Billedtekster:

Opstilling før kranselægning ved Royal Air Force mindestenen på Lyngsodde den 10. marts 2018.

MHV skibet "Speditøren" der markerede nedskydningen af RAF flyet den 10. marts 1943, samt sejlede de pårørende til en mindehøjtidelighed på nedstyrtningsstedet.

Forbindelsesofficer Gordon Fotheringham, Den britiske Ambassade, efter kranselægningen.

RAF mindestenen smukt udsmykket med de mange krans og blomster.

Som afslutning på højtideligheden ved RAF mindestenen på Lyngsodde blæstes LAST POST af et medlem af Slesvigske Musikkorps, Telegrafregimentet.

Fotos Rosa Engelbrecht